

Mánamorgun á skaðastovuni:

Ótolin hava ongan tjans

— Hevur tú brúk fyri læknaviðgerð mánamorgun og leitar tær út á skaðastovuna í Havn, so krevst at tú ert tolin, tí heilur dagur kann ganga, áðrenn tú sleppur framat. Vit hava vitjað á skaðastovuni og tosað við **Elieser Olsen**, 1. hjálparlækna

Vanliga mánadagsmyndin á Skaðastovuni á Landssjúkrahúsinum: - Fólk sita í tekkjum - at kalla omaná hvørtjum øðrum. Onkur hevur gips á beinum og ørmmum, onnur hava fingið løst í vikuskiftinum, og eru nú mánamorgun vörðin so ússalig, at tey nýðast at fara á skaðastovuna, at leita sær hjálpi.

Tá tú kemur innar sigur ein teirra, ið hevur sitið har síðani klokkan átta í morgun - nú er hon 11 - at her er ikki komandi framat í bræði.

Annar heldur, at læknarnir helst eru í verkfalli, so lítið ferðing hevur verið aftur og fram um hørðina í viðgerðarrúminum.

Tað er **Elieser Olsen**, 1. hjálparlækni á skurðeildini, sum hevur vakt.

Afturlatin skaðastova

Er tað neyðugt at fólk skulu sita í tímar á skaðastovuni, uttan at fáa hjálpi?

- Tað er í grundini ein misskiljing, at skaðastovan er opin fyri almenninginum. Í veruleikanum er hetta eitt ambulatorium, har skurðsjúklingar o.a. sjúklingar, sum hava fingið viðgerð, koma til kanningar, sigur **Elieser Olsen**.

- Øll onnur læknaviðgerð her eigur at verða gjørd eftir ávísing frá kommuni lækna, men tað hava fólk ikki rættlaga skilt. Nú er tað soleiðis, at fólk av sínum eitingum koma á skaðastovuna, og vit

royna at veita teimum hjálpi, eftir førirum.

Umstøðurnar eru bara ikki til tess. Her er trongligt og tað er strævið hjá starvsfólkunum, at sjúklingar ofta ótolnast av at bíða í fleiri tímar.

Hvørjar fortreytir skulu til, fyri at ein sjúklingur hevur heimild til at fáa hjálpi á skaðastovuni?

- Tað eru slíkir skaðar, sum eru hendir minni enn eitt døgn eftir at sjúklingurin kemur á skaðastovuna. Vit plaga at siga: er skaðin meira enn eitt samdøgur gamal, skal viðkomandi fara til egna lækna, sum so skrivir ávísing til okkara, um neyðugt.

Hví verða ambulantar sjúklingar bert ávístir til kanningar á skaðastovuni mánadag. Ber ikki til at hava opið fleiri dagar í viku, so talið av sjúklingum ikki verð so stórt?

Ambulant viðgerð

- Orsøkin til at vit bert hava opið fyri ambulantom sjúklingum mánadag, er tann heilt einfalda, at hetta er einasti dagur í viku, har ikki verður arbeitt á skurðlæknarnir sum kanna ambulantom sjúklingarnir, er bert hesin eini dagur í viku til taks.

Av tí at skaðastovan og ambulatorie er eitt og sama

stað, standast ofta stórar bíðir, sum vit tó royna at avgreiða sum skjótast. Av tí at tað ofta koma nógv fólk á skaðastovuna júst mánadag, blandast teir við hinar sjúklingarnar, sum hava fingið viðtalutíð.

Tryst á skaðastovuni ella ambulatorium er vörð alt ov stórt seinastu árin og um vit sendu fólk heim aftur uttan viðgerð, verður við vissu alt ov nógv hjá kommunulæknunum at taka sær av. Vit vilja ikki svíka teir sjúklingar, sum koma á skaðastovuna at fáa bráfangis hjálpi, og tí verða teir ikki sendir heim aftur, hóast vit eftir rættum áttu at vist teim-

Elieser Olsen, lækni:

- Tað er ein misskiljing, tá fólk halda at skaðastovna er opin fyri almenninginum. Tí eru bíðirðirnar so stórar - serliga mánadag, tá sjúklingar, sum hava fingið viðgerð á Landssjúkrahúsinum, koma til kanningar á ambulatorium, sum er veruliga heitið á tí vit kalla skaðastovna.

um til egna lækna, áðrenn teir koma til okkara.

Hvør hevur ábyrgdina av bráfangis sjúklingunum?

- Hendir t.d. ferðsluóhapp og fólk koma til skaðis, er tað sjálsagt uppgávan hjá Landssjúkrahúsinum at taka sær av. Eingin ivi um tað, men um ein arbeiddskaði er hendur fyri fyra døgum síðani og sjúklingurin kemur til okkara, er tað ikki uppgáva hjá okkum. Her eigur sjúklingurin at fara til egna lækna, um rætt varð borið at, men sum sagt. Vit vísa ongum frá okkum, men royna at nøgta tørvin hjá einstaka sjúklinginum.

Hvør hevur ábyrgdina av skaðastovuni?

- Ja, tað er ein politiskur spurningur, sum hevur verið tjakast um í fleiri ár. Sum sagt, so er tað ein misskiljing at hetta er ein opin skaðastova. Fólk nýta skaðastovuna meir og meir, - ja, summi halda beinleiðis at vit sita og bíða eftir at veita skurðviðgerð á skaðastovuni, men so er als ikki. Tann lækni, sum hevur vakt á skaðastovuni, kann eins væl verða upptikin av bráfangis skurðviðgerð í fleiri tímar og tá hendir tað, at fólk nýðast at sita og bíða í fleiri tímar.

Hví er talið av sjúklingum á skaðastovuni so nógv øki seinastu árin?

- Mín persónliga meting er tann, at nógvir skaðar stinga seg upp í vikuskiftinum. Tá fólk koma fyrri seg eftir vikuskifti, koma tey á skaðastovuna, og so standast tær stóru bíðirðirnar.

Hetta er spurningur um, hvussu nógvir læknar eru til at taka og um heilsviðurskipti. Sjálsagt átti ambulatorium at verið fyrri seg, og skaðastova somuleiðis - eftir reglum sum vit kenna tað aðrastaðni, har fólk kunnu koma, tá brúk er fyrri tí. Tað setur stór krøv til sjúkrahúsvirkið, sum í løtuni ikki er ført fyrri at nøgta tørvin á hesum øki.

Nógv er at gera á skaðastovuni, har m.a. tey koma, sum hava fingið viðgerð fyrri beinbrot. Allir sjúklingar fáa boð um at koma til kanningar ein mánadag, og tað kemst av, at skurðlæknarnir ikki arbeida á skurðstovunum henda dag í viku. Her verður gipsið tikið av hjá sjúklingi. **Elieser Olsen**, lækni og **Elisabeth Simonsen**, sjúkrasystir eru avmyndaði á skaðastovuni.

Vita tit um sjúklingar sum eru farnir avstað aftur uttan kanning, tí tey hava verið ónøgd við bíðitíðina?

- Já, vit vita um fólk, sum hava verið ónøgd. So hava vit roynt at greitt teimum frá, hvussu umstøðurnar hjá okkum eru, sum arbeida. Fólk skilja sum oftast hesar trupulleikar, og um tey skulu til kanningar, hava tey oftast áhuga fyrri at fáa hetta gjørt. Eg haldi ikki, at fólk eru farin bíðandi, uttan kanning ella viðgerð.

Spurningurin er eisini um bytið millum kommunulæknar og sjúkrahúslæknar, og tað er eisini ein opin spurningur, hvat hvør stovnur eigur at taka sær av.

Tá vit fáa fólk inn til kanningar, kann tað eisini vera tíðarkrevjandi, - eitt nú skulu vit skriva læknaváttan, tosa við sjúklingin um hvussu útlitið av skurðviðgerð o.a. kann hugsast at verða, eins og vit skulu upplýsa um, móguliga hjálpi viðkomandi kann fáa t.d. á tí sosiala økinum. Spurningurin er tí ikki bert um stóra talið av sjúklingum mánadag, men eisini at tað er tíðarkrevjandi við hvørtjum einstøkum sjúklingi, um hann skal fáa røttu viðgerð og sámdir.

At enda sigur **Elieser Olsen**, at hann heldur fólk eru ógvuliga tolin og skilja umstøðurnar. Sjúklingar - sum sita og bíða - síggja ofta fólk koma inn á bæru, ið t.d. hava verið fyrri ferðsluóhapp. Tey skilja at slíkir sjúklingar skulu hava bráfeingis hjálpi og eru til reiðar at bíða, til teir eiga tørv.

Dagny